

אבל לא מנגמט, מיכר ים לכסחפק אי אחרים חייבין על לובן ואודם שלכן ונראה דכיון דמיטמן כחורכ מרמי שמעין שלובן ואודם שלכן אינן כלובן ואודם גמורין ואף אחרים אף חייבין עליכן חדש דרב סתמא אמר אין חייבין ומשמע אפי' קדם טבילה אפי' דכל רואה כוי נוגע, ואם אחרים חייבין עליכן גם כן עלמן חייבין על של עלמן משום נגיעה, ולי כברייתא ל"ע דקתני הנוגע בלובן או באודם כוי הוא עלמו שנגע בלובן ואודם כוי ומי' רישא דנקט נוגע ומי' סיפא דנקט הוא עלמו, ועוד דליתני חדא דנוגע בשניכס ונכנס למקדש פטור, ואין לומר דיש בהמה חילוק בינו לבין אחרים, ז"ל דכא' בגמ' שם בעי לאוקמא כרי' דלרין שידע אי בשקן איטמי או בגביל איטמי ולא קשיא לי סיפא דמחלק לבינו לבין אחרים ול"ע, אבל גי' ר"מ ובראב"ד פ"ה מהי מ"מ כ"ז הוא עלמו כוי חייב, ופירש בראב"ד על של אחרים, ונראה לפ"י דגרסינן ברישא בלובן ובאודם.

שם מ"ג ר"ה יומא ע"כ מיירי בקרי בלא הכרור דאליכ תיפוק לי' משום הכרור דלהכרור נותנין כל מעלי' כדחניא בחוס, ואשכחן קרי בלא הכרור כדאמר שבת קכ"ז ז' מעשה בחסיד אחד כוי מפני טורח בדרך כוי, ומיכר אס טהרת קרי אפי' משחקה לויכס ים ר"מ ברי' שלישים, שאין הכרור פטור, וקרי מטכר. **מ"ב** ר"ש אבל למאכל ולמשחא למשא ולקפילת חולין לו כ"ז שכו' מלשנה, ים בזה קולא וחומר' דאס פסק לערו שוב אין חולין כוי אפי' חוץ מעלי', ואם אבל חלב וגבינה וכי' לא נתפרש שיטור בחלי, וכן לר"ע בכל מאכל לא נתפרש שיטור וכי' הרי' דשיטור עד שיפסל ויכא באסומכא ריקה, אבל בחלב וגבינה מסביר דכן גורמים לאחר שיכול ועי' יומא ר"ה א'.

סימן ב

(א) זבים פ"ד מ"ו ר"ש כוז בקך מאזנים ואוכלים ומשקים כנגדו לעי' שאין מרחקים מן הארץ אלא כל שכן נותנין עליכן חומרי נושא וחומרי נושא, כרי' פ"ה כאן ז' פירושים, ופי' קמא סתום, ונראה כוננו פ"ה קמא, דחומרי נושא אס סוז היינו כשמטככות על הארץ וכוז מונכ כ"ש מן הארץ, וחומרי נושא כשאוכלין מונכין כ"ש וכוז על הארץ, וכה דנקט על הארץ ולא נקט. סתם שבאחד מכריע אס כשני כל שכו, דעל הארץ כוי בצותא פ"ה, שאס שניכין מונכין אף שאינו מכריע אס כשני רק כ"ש פ"ה כמוכרע נחלכ הככ על המכריע שאס חסלק אס המכריע ירד כמוכרע כרנכ, לכן נקט שמונכ מן הארץ כ"ש, ואס חסלק אס המכריע לא ירד רק כ"ש, וכי' כרי' דמיירי שאין במכריע כח לככריע יותר שאס וגביכ במאזנים הרמכ שחי ככפות יסה, ואפי' חשיב ככרע, ואף שנסבר' כוא פאטו דסני כרי', מי' נקט כחנא כל שכו כמנפ' דכיונו בבגביכו כ"ש מן הארץ וגם אין כוי כח לככריע יותר, ופ"ה כ"י פ"ר' דנושא ונישא כוא במכריע עלמו ומיירי דשניכס. מונכין מן הארץ, ואמר דאס במכריע מונכ מן הארץ חשיב גם מוכרע, שכשני מכריעו שלא ירד לארץ, ונראה דדן זכ אמת גם לפ"י קמא, הרי' שכו' זכ בקך מאזנים וכניח אח"כ משככות בקך שני ובגביכו אס כוז כל שכו ודאי טמאין מדרס ובדפסן ספי' כוז משמא אס במשככ כ"י דרכים כוי נחלכ, ותן צפי' כוז ובטכור שיטור בספי' כוי ופ"ר' וכר' א"ש משום נחלכ ושם עלו על הככר כוי מחגירין כוי ולא מפליג אס לז' כוז גבוכ או שלד כטכור גבוכ, ואי' גם כשקדשו כמשככות ואח"כ בא כוז בקך שני נמי טמאין אף שבכריען מי' כיון שכו' גם מוכרע מכן חשיב נחלכ, שכו' כשלא בכריען כלל ודאי טמאין אפי' דקדמו דמי' כוי נחלכ על המשככות, ומיל ככריעו כמשככות אס כוז כרנכ ומיל מעט, וכן פירשו כרי' וכרי' וכר' א"ש וכר' י' משנתו דתן כוז בקך מאזנים ואוכלין ומשקין בקך שני. טמאין דאף אס ככריעו האוכלין טמאין ומיכר קשכ דתן במי' כוז בקך מאזנים כוי כרע כוז טכורין ועי' ל"ל דכרע כוז כיונו שירד על הארץ או שבכריע כל סקף ואין כמשככות מכריעין אותו כלל.

והא' דתן כרעו כן היינו שכרעו אס כוז מעט, ואי' גם במי' כריל לפלוגי דכרעו כן טכורין שכרעו כן וכוז לא כגביכו כלל, ועוד דשבת פ"ג א' כרי' כרעו כן טכורין, ובת' שם כתבו דאפשר שגרייתא היא אבל קשכ אמאי לא כביא מחל' ולכן פ"י כרי' דגרסינן כן במשנתו ככרי' דבגמ' וכיונו משנתו, ומי' לדינא אין נפקותא דכל שמגביכו זא"ן יכבינן חומרי נושא וחומרי נושא, ובגביל' בקך מאזנים ועל' טכור בקך שני ובגביכ כ"ש ודאי חשיב כיסא, אבל אס באדם מקדש ותן נצילכ כנגדו ובגביכ באדם כ"ש ומי' היא מונככ מן האדם אי חשיב משא פ"י ברפ"ק דכלים כרי' ובמש"כ שם.

(ב) פ"ד מ"ה רש"י ביחודי טמא ובמרוכין טכור שאין אחד נושא אס רובו, כי כרי' דרי' לטעמי' דפליג לקי' במז' כד' טליות תחת ד' רגלי כמטה, וכן לפיל במיד' בעומד על ז' כסאות רחוקים זכ מזה, ובסוגיא שבת ל"ג א' מנאכר פלוגתא רש"י ותו' דרש"י פ"י דרי' לשיטתו בזה אינו יכול חכ אינו יכול לענין שבת, ובתו' פ"י דאין שייך לפיל' דין כיסא ממלאכת שבת ולענין שבת בקרלי' פלוגי, וככא בסברא פלוגי דרי' סבר דשניק שיכא אחד נושא אס רובו אבל מכ שכו' משחפק בגבייתא רובו לאו כלום כוא, ורבנן סברי דמשחפק חשיב ג"כ נושא וכלנכ שלא יכא מסייע שאין כוי ממש, ולפרש"י ודאי ר"ש לטעמי' אבל לפ"י תו' ים לומר דד' טליות תחת ד' רגלי המכס גרע. טפי מדין משככות מרוכין דכחם כל פלית נושא מקלחו אבל משככות מרוכין כל אחד משחפק בגבייתא כלה ויש לחשוב כל משככ כאלו כוז נחלכ כוי ובאחרים כגורמים לו שיוכל לככריע, ואפי' דרי' מטכר בכלן ורבנן מטמאין בכלן מי' ים נפקותא במרוכין שכל אחד מסייע שבכשארין כוי מכריעין בלעדו ולפרש"י גם לרבנן טכור דכוי כמסייע כמו בשככ כוז על כ' ספסלים לרחפן, אבל למאי דאמרין דמשככות מרוכין עדיף י"ל דלרבנן אף ביש באחד לככריע ובכריעו שנים טמאין, ואי' אף בכניח משככ אחד ובכריע ואח"כ כניח שני ולא כוסף' מי' טמא גם השני, ואפי' אח"ל דלא פלוגי רבנן במרוכין אלא באי אפשר לאחד לככריע מי' אס במרוכין מוסיפין לככריע ודאי טמאין כלן לרבנן וכמש"כ לעיו סק"א דכל פורתא של ככרע חשיב כיסא ונחלכ, אלא באחד שבכריע וכניע לארץ או שבכריע כל כף במאזנים בזה ים לכסחפק אס השני טמא לרבנן, ואס מודים חכמים בזה, ל"ל דכא' דתן רפי' כוז ועכור בספי' דבגדי כטכור טמאין מדרס, היינו דחיישינן דככריע כטכור ובגדיו אס כוז, ובלא בגדיו לא כיכ מכריע, דאס כיכ מכריע בלא בגדיו אין בבגדים טמאין מדרס דכו' כמסייע, ולכאורכ כוא חשש רחוק, ומוכח מזה דלרבנן אף ממסייע מרוכין טמאין, וכי' ברא"ש במי' דרבנן סברי מרוכין כוי כשער טליות זענ"ז ואפי' דודאי לא דמי דכחם כל אחד נושא כלו מי' גם בנחלכ י"ל דכל אחד נושא כלה ומי' י"ל דדוקא באי אפשר לאחד לככריע קאמר ברא"ש ול"ע.

(ג) והנה נחלקו ר"י וחכמים בחוס' בנכ שיככ עס כטכורכ אס ככס שבראשכ טמא מדרס, וכרי' פ"י דכא' דמטמאין ברפי' כוז וטכור שיככו בספי' היינו דחיישינן שמא יככ כוז על בגדי טכור אבל משום נחלכ אין חוששין דלא קייל כרי', וכרי' וכר' א"ש פ"י דסתמא דמתני' דרפי' כרי', ולא נתפרש במאי פלוגי ר"י ורבנן, ואס אין דין מדרס אלא בכוסיופ' בבגדים לככריע ואס לבוש בגדים כרנכ לרין שיכריע כל כנכ ובגד וכן ככס שבראשכ לרין שחוסף' ככיסכ לככריע, י"ל דפלוגי אי חוששין לזה, ומיכר בכלים שבראש כוס לא יתכן טעם זכ דשכח שיכריעו הכלים.

(ד) פ"ג מ"א ורי' מטכר לא נתפרש ר"י אכיוא קאה ומיכר ביטור בספי' ודאי לא פליג ר"י דכא' ר"י מפרש לקמן מי' שיטור ספי' גדולה, ומשמע דפליג בכל בנא דסיפא מכא דעלו על הככר עד סוף המשככ; וטעם פלוגתאן לא נתפרש דלמכ לא חשיב נחלכ וכיסט בלא אין שיטור לכיסט כדחניא בחוס' אפי' מרוחק בקך מן הארץ כל שכו, ונסר וכל בני כיון שמחגירין היינו כף מאזנים ממש, ולמאן דגרס וכלן טכורין לבכ"כ אף לחי' לא חשיב כיסא מן הדין רק לחומרת תרומה ולפי' כרי' רפ"ד

לפריש דכלכו טמאין מדרס. מימ לחולין טבורין לגמרי ולמשכ
לעיל איירי באומר צרי לי שאני טבור.

והתו' נדח' ז' אי' דיה וכלן הסכימו לגיר' שכצא ר"ש משאן קל
טבורין לביככי כו' ומיכו צדריהא נדח' שם גרסי וכלן
טבורין כו' ופי' דכלל טבורין קא, ומשמע דכל השנין בסיפא צמיג
לטבר מ"מ טמאין לתרומה, ואפשר דכלל כו' דאיכא פלוגתא איירי
דכמסכרין מטמאין לתרומה, אבל אי"כ כו' דלא כהלכתא ובגמ'
נדח' שם מפרשין מתני' דחלה בכה, ומיכו י"ל דהתם נגשטן
כדאמר בגמ' שם, מיכו דברי חו' ל"ע דבגמ' מייחין שם מחי'
ומסיים וכלן כו' ואי גרס במתני' משאן קל טבורין לביככי ליכא
במתני' וכלן כלל, וכיו' לי למימר דחיה וכלן כו' דכח צדריהא, ועוד
למכ' לי לכצא כלל צדריהא כרי אמר נגשטן וכצא מתני' ולי"ע.
ונראה דמתני' גרסי דחיה זב וטבור כו' ובגמ' כצא צדריהא ולא
כצא מתני' משום דקתני כה וכלן.

(ו) שם מ"ג בזמן שכן עשיון בטיט אפי' מלד אחד, גרמ' פ"ה ח"ה
מור"מ ב"ז כ' אפי' ע"ז מלד אחד, ואולי ר"ל שכלכו
זכ' נדח' זכ' ואפי"כ לא חיישין שכסיתו זא"ז. ודוחק, ולכאורה יש
לפרש עשיון בטיט מלד אחד ולא מצי' לדרין.

שם צריש טבור מכא' את הטמא בגדי הטבור טמאין דברי ר"מ
לפריש ל"ל דטמאין מדרס דאי טומאת ראשון גס חכמים
מודים ולא נחפרש טמא דר"מ.

שם ר"א טרגין כו' בגדי טבור טבורים, ואיך דגרסי טמאין
וכ"ג בגמ' ולי"ע ר"ש ל"ל דר"י לטעמי' דפליג בגמ' פוקין
בעלו על הכבש ועל הקורה ולג"י בגמ' ל"ל דטמאין מדרס ר"מ.
ר"מ פ"ח מה' מור"מ ב"ז כוז וטבור כו' ב"ז טמא מפני שכן
מתנדנדין בכן וכאילו הכיט כוז את הטבור שטמא
ל"ע כי כיכי דכוז מסייג את הטבור ב"ז הטבור מסייג את כוז
ולמכ' לא כ' רבנו דבגדי הטבור טמאין מדרס וכמו שצ"ל לקי' בפ"ט
כ"ד, ועוד דכח כחצ' אבל אם ישנו בספינה גדולה כו' משמע
דקטנה כמתנדנדת יש בה משום היסט ולמכ' אין בה משום מדרס.
רבפ"ט כ"ד ב' חוץ מכיפה שצדאשה וכן הנגדים שצדאש כנס
טבורין, ואם כן טמאין טומאת היסט הו"ל לפרש ולא
למסחם טבורין, ואם כונת רבנו טבורין לגמרי קשה הלא לתוכה
לעיל דדוקא ספינה גדולה אין בה משום היסט, עוד קשה דבברי
רבנו שכשמיט דין נוטלת עריבה השנוי רפ"ד ואולי כו' בכלל פורקין
מעל החמור וטוענין בזמן שמשאן כבד, אבל קשה דנחוס' חניא
דחכמים פליגי ארי' יבועש וכר"מ פסק דלא כרי' יבועש צרישא ולמכ'
פסק כותי' בסיפא ואי משום דתתם לן תנא לעיל במשאן כד
טמא' ח"ל סתם ואח"כ מתלווקת ועוד דכר"מ פ"י נוטלת עריבה
כיינו נדח' לדכ', ואינו ענין לדליל, ואפשר דכשמיט רבנו וממילא
שמעיין דאין כוז טומאה ואין הלכה כרי' יבועש ומיכו בפיפה
ובכלים שנים פירש כדאין דאין הלכה כרי' יבועש משום שכלריך
לפרש ולהלק בין בגדיו וכיפה, עוד כשמיט רבנו כה דתנן וכלן
טבורין לביככי וטמאין לתרומה, עוד קשה דבברי רבנו שצ' במעלין
זא"ז מן הכור דטומאתן מדין משא וביסט וקשה דאי"כ מיט דרי'
יבועש וברי' הוכיח דלענין מדרס פליגי, ולמאי דקיי"ל כחכמים
לעולם בגדי טבור טמאין מדרס.

(ז) דעת הראב"ד פ"ט כ"ד דיש חילוק בין איש לאשה וכל
כשנין בפ"ג באיש דוקא אבל בצי' נשים
כח פלוגתא ר"י וחכמים וקיי"ל כחכמים, ואינו מובן כי לכאורה
הכסע' הוא כבדו של האדם ולא בפעולת כח וכו' לא שייך
לחלק בין איש לאשה, עוד כ' הראב"ד דדוקא צפורקין וטוענין כו'
ספק ואין שורפין עליהן את התרומה אבל כשנין במשנה קמא כן
טומאות ודאות, ואימא אי"כ למכ' מטבר ר"י שם, וכנה למדנו מדברי
כרי' דכא דקתני וכלן טבורין כו' ודאי לא קאי בנהי דחנין במשנה
ראשונה.

ולדעת ר"ש נראה דבאמת דין נדח' וטבור כו' שישנו כו' כיינו
דין זב וטבור שנפ"ג אלא קתני לה בשם ר' יבועש ואין
כונת רבנו הקדוש דפליגי רבנן עלי' אף שכאמת דאיכא דפליגי מימ'
רבי סתמא לכלכה ואמר הכלכה בשם אומר, ר"מ

אף לתרומה אין חוששין משום נחלח אלא חוששין שמה נשטן על
בגדיו, ואף לדעת חו' נדח' ז' אי' דיה וכלן, ולפי' במפרשים דמתני'
משום נחלה, אכתי קשה טמא דרי' יבועש, וטמא דחכמים דפליגי
ארי' יבועש בתום, ואפשר דכל כו' דמתני' באומר צרי לי שלא
כטייתי או צספק צריש' דמן דדין טבור וחכמים גזרו ונחלקו
תנאי עד כמה גזרו כזה, אבל אם כו' ספק צריש' טמא.

שם על אילן שכחו רע כו' בגמ' צ"מ ק"כ צ' קמפרש שאין לחוק
רובע וכן בשוכה שנחבית בחציונה, ולכאורה קשה הלא אין כל
כאילנות שוין, יש עליהם שפצטן קשה וחזק ויש שפצטן רך, וגם אין
כל כעתיים שוין, פעמים שפצטן יבש וקשה ופעמים שכח' לה ורך,
וכעיקר תלוי אם הוא נכפף או לא ומאי לריך שיעורא אבל למש"כ
לעיל דרבנן גזרו אף אם אומר צרי לי נחלא דקבעו חכמים שיעורא
וטימאן צאילן שכחו רע בכל גווני אף אם אינו מתענע ואף כוז
וטבור שניכס קטנים קלי כמשה, ובחוי' שם בקשו למכ' חלקו
חכמים בשיעורא דשוכה כיון דצאילן חשיב כחו רע כל שאין בו
לחוק רובע ושי"מ שכח' רוחת אי"כ בשוכה למכ' חשיבא כחכ' ויכא
כשאיכא נחבית בחציונה, ולמש"כ איירי צאילן רוחת וניחא, ומיכו
אכתי לריך טעם למכ' חלקו בין שוכה לאילן, וי"ל דשוכה צאילן
יפכ' אינה מתענע להחנעט כמו אילן מפני שצאילן ארוך יותר על
כרוב, וגם השוכה גידולה צאלכסון למעלה ואינה נכפפת למטה
נגד גידולה רק בכח גדול.

רש"י צ"מ שם פ"י דטעם עלו על האילן משום שבה העליון נשטן
על התחתון וצין שכח' עליון וצין שכתבור עליון טמא,
ויש' לעי' למכ' לן למימר כה העליון על התחתון חפוק ל"י דשניכס
מסייגים זא"ז שכרי כל אחד מוסיף לכפוף את האילן ובשוכה,
ומיכו לר"ש צפ"ד מי"כ לא חשיב היסט בשנים וכח' נמי כוז
מסייג את עלמו ג"כ ול"ע ואפשר דלא חשיב מסייג במכ' שמוריד
את השוכה למטה, שאין זה פעולה בגוף האדם אלא שומט את
כספסל מתחתיו וממילא הוא נופל ול"ע והא דתנן פ"ג דטברות
דחלג ע"ז קרי מסייג תתם דוחק את החלב צאלכסותיו עד שצנין
בחוק.

(כ) פ"ג מ"ב מעלין זא"ז מן הכור פריש דלת"ק אף בטמא
מעלה את הטבור טמאין בגדי הטבור טומאת
מדרס, ולא נחפרש הטעם וכר"ש כ' כיון שכטמא מלמעלה חשבינן
לי' כנחלה על בגדי הטבור, ולא נחפרש טעמא, ואפשר לפרש
דעומדין שניכס צבור ומעלה אחד את חברו ומיחו על שפת כבור,
וכיון דמשאו כבד הוא נשטן עליו אפי"ג דכח' מונבך רק מכחו
שכח' מנביכו מימ' הוא נשטן צנפו עליה, וכן הוא כדאין במתני' לקי'
רפ"ד בנוטלת עריבה מלאה בגדים לפי' ר"מ שם דלא איירי בשחיס
נושאיות, אלא איירי בנחת כטשאות ואף אם כטמא על שפת כבור
ומעלה את הטבור י"ל דבגמר פליתי הוא נשטן עליו ומיכו לדעת
כרי' אין הלכה כרי' יבועש שם, ולריך לחלק בין עריבה לאדם ול"ע.
שם וחכ"א עד שיכא זכ' מושך הילך וזה מושך הילך לכאורה בגדי
הטבור טמאין מדרס קאמר דמתני' צהכי איירי כמש"כ ר"ש
במעלין זא"ז מן הכור, ותימא כי משך טבור את הטמא אכתי
כרי' נחלה כוז על האדם ולא על בגדיו ואפשר דחשיב לי' כנחלה
גם צנגדיו שהבגדים מהזיקים את מעמדו של בעליהן כבכבדים עליו,
שם ר"ש מטבר ככלן חוץ מן הכותנים צרחיים ש"י, לא נחפרש אם כל
הכותנים קאמר או כל השנין לעיל קאמר וכר"ש כ' ע"פ החוס'
דרחיים ש"י ולא דוקא, ואי"כ ע"כ כל השנין קאמר, וי"ל דכלן
כיינו אורגים בין צעומדין בין ציושדים דאי דלעיל קאי ל"ל דמטבר
אף כוז מגיף וזה פותח וזה מושך הילך וזה משך הילך וטבור
מעלה את הטמא, וזה אי"ל דטבור מעלה את הטמא ודאי שפאין
בגדיו מדרס, ואפשר דאיירי במעלה צידיו ולא נשטן על בגדיו.
שם וכלן טבורין כו' פי' ר"מ כל מה שזכר מראש הפרק שכן
כלן טמאים וכן ראשון כו' משמע דלא קאי ארישא דטמאים
מדרס, ומשמע דעלו צאילן וחבריו השנין אין אלא ראשון מדין
היסט כוז אבל לא חיישין לנחלה, אבל מעלין זא"ז מן הכור
אי"ל לפרש אלא לענין מדרס כמש"כ ר"ש, וי"ל דלא קאי למעלין
זא"ז דכא בטבור מעלה את הטמא ודאי טמא אף לחולין, ואף